

Functional Family Therapy (FFT) - Functionele Gezinstherapie

Positie

Functional Family Therapy is een evidence based interventie die eind zestiger jaren in de Verenigde Staten werd ontwikkeld door prof. Jim Alexander en inmiddels is uitgegroeid tot de organisatie FFT Incorporated (Seattle), een instituut dat modeleigenaar is, trainingen verzorgt, consultatie biedt, onderzoek en ontwikkeling entameert en kwaliteitsbewaking levert. De interventie FFT is behalve in 44 staten van de VS, Australië en Nieuw Zeeland ook geïmplementeerd in Zweden, Noorwegen, Groot Brittannië en onlangs in België. In Nederland is de Bascule, Academisch Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie te Amsterdam, in 2003 gestart met FFT en is het kenniscentrum FFT Nederland opgericht, dat in Nederland exclusief en door FFT Inc. gemachtigd licentiehouders is en als belangrijkste taak heeft zorg te dragen voor implementatie, onderzoek en doorontwikkeling van FFT in Nederland.

Doelstelling

FFT is een kortdurende gezinstherapie die zich richt op het positief beïnvloeden van onderlinge gezinsrelaties en het verminderen van gedragsproblemen van de jeugdige. Hoofddoel is het vergroten van vaardigheden met betrekking tot communicatie, probleemoplossing, conflicthantering en opvoeding en het versterken van ondersteuning uit de omgeving. Hierdoor vermindert de kans op crimineel gedrag en recidive.

Doelgroep

FFT is bedoeld voor jeugdigen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar met gedragsproblemen (waaronder delinquentie) en hun gezinnen. Het gaat daarbij om gezinnen die van hulpverleningsinstellingen, waarmee zij eerder in contact waren, het label 'ongemotiveerd', 'vol weerstand' en 'disfunctioneel communicerend' hebben gekregen. Ook jeugdigen die één of meerdere delicten hebben gepleegd behoren tot de doelgroep. Aan deze delictpleging(en) liggen gedragsproblemen en gezinsproblemen ten grondslag en het risico op herhaling is matig tot hoog.

FFT kan als 'gedragsinterventie' worden uitgevoerd in het kader van een 'Maatregel Hulp en Steun' of 'GedragBeïnvloedende Maatregel' (GBM). Een FFT-variant is de inzet na verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting, waarbij FFT wordt ingezet in het kader van een 'Scholings- en TrainingsProgramma' of Proefverlof. Hierbij begeleidt FFT de jongere en het gezin bij de overgang van een jeugdinrichting terug naar het gezin van herkomst en de samenleving.

Vorm

FFT maakt gebruik van systeemtheoretische, leertheoretische en cognitief-gedragstherapeutische principes en technieken. De therapeut gaat in op de interacties tussen de jongere en gezinsleden en sluit aan op de 'relationele functies' in het gezin: de mate van verbondenheid en de hiërarchie tussen de verschillende gezinsleden.

Afhankelijk van de fase waarin het gezin zit en de hoeveelheid risicofactoren (maar minimaal wekelijks) vinden gezinsgesprekken plaats, thuis of op de instelling. FFT bestaat uit 16 á 24 sessies binnen een periode van 3 tot 6 maanden. Een FFT-therapie brengt de volgende fasering aan: (1) verbindings- en motivatiefase, (2) gedragsveranderingsfase, (3) generalisatiefase.

Inhoud

In de eerste fase is het doel de jongere en de andere gezinsleden met elkaar te verbinden en te motiveren. Wanneer de negatieve en beschuldigende sfeer voldoende is omgebogen en de gezinsleden bereid zijn aan individuele veranderingsdoelen te gaan werken, wordt overgegaan naar de tweede fase. In de tweede fase staat gedragsverandering centraal: het leren van vaardigheden voor communicatie, probleemoplossing, conflicthantering en opvoeding. Als de geleerde vaardigheden worden toegepast in de onderlinge contacten, wordt overgegaan naar de derde fase. De derde fase is gericht op generalisatie en het bestendigen van de veranderingen, versterking van de band van de jongere en het gezin met andere systemen (school, werk, vrije tijd) en versterking van sociale ondersteuning en toegang tot hulpbronnen. Indien nodig wordt toegeleid naar een andere op het individu of op een subsysteem van het gezin gerichte interventie.

Ontwikkeling en onderzoek

FFT Nederland werkt nauw samen met FFT Inc. de moederorganisatie in FFT Inc. in Seattle. FFT Inc. draagt zorg voor de kwaliteitsbewaking van FFT in Nederland middels opleiding en supervisie van trainers en supervisoren van FFT Nederland. Daarnaast bewaakt zij de kwaliteit van het programma in Nederland aan de hand van het CSS (Client Services System), een online database die dient als management-, assessment- en uitkomstevaluatie-instrument voor FFT-behandelingen. Het CSS dient als ondersteuning bij het vergroten van de algemene programma effectiviteit, de modeltrouw en de competentie van de therapeuten.

Verwijzing en informatie

In Nederland heeft de Erkenningscommissie Gedragsinterventies van het Ministerie van Justitie aan de Nederlandse versie van FFT de status 'Erkend' verleend. op de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) staat FFT beschreven en geclassificeerd als 'theoretisch goed onderbouwd'.

Meer informatie over FFT is te vinden op de site van FFT Nederland (www.fft-nederland.nl), waar beschreven staat hoe de opleiding en programma-implementatie is opgebouwd, hetgeen uitgebreid beschreven staat in een managementhandleiding, kwaliteitsprotocol en opleidingsreglement. Op deze site is tevens verwijzersinformatie te vinden. Inmiddels zijn er in Nederland, naast de Bascule, nog 12 organisaties die FFT aanbieden: Accare, Altrecht, Cardea, De Koppeling, De Viersprong, Entréa, GGZ Eindhoven, Groot Batelaar, InZicht, Mondriaan, Parlan/Triversum en Rentray. Op de site worden links aangeboden naar de instellingen die FFT-behandeling aanbieden; hier staat tevens informatie voor verwijzers gegeven. De richtprijs voor een FFT-behandeling is € 7500,-.